HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

הקמחין ולא משוליה מפני השמרים אלא מביא משלישה מאמצעה כיצד [8]הוא בודק הגזבר יושב והקנה בידו זרק הגיר הקיש בקנה רבי יוסי בר' יהודה אומר שיש בו קמחין פסול שנאמר [1]תמימים יהיו לכם ומנחתם תמימים יהיו לכם ונסכיהם: **גמ'** אין מביאין לא מתוק ולא מבושל ולא מעושן ואם הביא פסול והא [9]קתני רישא אין מביאין את הליסטיון ואם הביא כשר אמר רבינא כרוך ותני רב אשי אמר חוליא דשימשא לא מאים חוליא דפירא מאים: אין מביאין ישן דברי רבי וחכמים מכשירין: אמר חזקיה מאי טעמא דרבי אמר קרא [2]לכבש יין מה כבש בן שנתו אף יין בן שנתו אי מה כבש בן שתי שנים פסול אף יין בן שתי שנים פסול וכי תימא הכי נמי והתניא יין בן שתי שנים לא יביא [3]ואם הביא כשר מאן שמעת ליה דאמר לא יביא רבי וקאמר אם הביא כשר אלא אמר רבא היינו טעמא דרבי דכתיב [3]אל תרא יין כי יתאדם: אין מביאין לא מן הדליות כו': תנא כרמים העבודים פעמים בשנה: רב יוסף הוה ליה קרנא דפרדיסא דרפיק ביה טפי ריפקא ועבד חמרא דדרי מיא על חד תרין: לא היו כונסין אותן בחצבין גדולים: תנא חביות [3] כדיות לודיות ובינוניות [3]אין מניחין [6]אותן שתים שתים אלא אחת אחת: כיצד [3] בודק גזבר יושב וקנה בידו זרק הגיר הקיש בקנה: תנא זרק הגיר של שמרים גזבר הקיש בקנה ולימא ליה מימר מסייע ליה לרבי יוחנן [3]דאמר רבי יוחנן כשם שהדיבור יפה לבשמים כך דיבור רע ליין: רבי יוסי בר רבי יהודה אומר וכו': בעי [3] ר' יוחנן [3]הקדישו מהו שילקה עליו משום בעל מום כיון דפסול כבעל מום דמי או דלמא אין בעל מום אלא בבהמה [4]תיקו: [7]ת"ר אלים [8]ממואב כבשים מחברון עגלים משרון גוזלות מהר המלך ר' יהודה אומר מביאין [1]כבשים שגבהן [5]כרחבן אמר רבא בר רב שילא מ"ט דר' יהודה דכתיב

[4]ורעה מקנך ביום ההוא כר נרחב: כתיב [5]על חומותיך ירושלים הפקדתי שומרים כל היום וכל הלילה תמיד לא יחשו המזכירים את ה' אל דמי לכם מאי אמרי הכי אמר רבא בר רב שילא [6]אתה תקום תרחם ציון רב נחמן בר יצחק אמר [7]בונה ירושלים ה' ומעיקרא מאי הוו אמרי אמר רבא בר רב שילא [8]כי בחר ה' בציון אוה למושב לו:

הדרן עלך כל קרבנות הצבור

שתי [1]מדות של יבש היו במקדש עשרון וחצי עשרון רבי מאיר אומר עשרון עשרון וחצי עשרון עשרון מה היה משמש שבו היה מודד לכל המנחות [2]לא היה מודד לא בשלשה לפר ולא בשל שנים לאיל אלא מודדן עשרונות חצי עשרון מה היה משמש שבו היה מודד [3] חביתי כהן גדול מחצה בבקר ומחצה בין הערבים: **גמ'** תניא היה [4]ר' מאיר אומר מה תלמוד לומר [5]עשרון עשרון לכבש האחד מלמד ששתי עשרונות היו במקדש אחד גדוש ואחד מחוק גדוש שבו היה מודד לכל המנחות מחוק

הליסטיון. יין ענבים שנתמתקו בשמש כדמוכח בגמ' דמוקי לה בחוליא דשמשא ומיהו לא כמו שפי' בקונטר' שתוליו הענבים לשמש דהא בפרק המוכר פירות (ב"מ נז:) קתני בברייתא יין הליסטיון ושל [6] למוקין אלא במחובר בעודן בגפן נמתקו בשמש: **מתוק.** לשון אחר פי' בקונטרס תירוש שלא עברו עליו ארבעים יום ולא יתכן דהא הכא קתני ואם הביא פסול ובפרק המוכר (גם זה שם.) תני רבי חייא יין מגיתו לא יביא ואם הביא כשר ונראה לשון אחר שפי' מתוק היינו מאליו ולא מתמת השמש: **כרוך** ותני. [7] להכשיר קאמר כדמוכח סוגיא דהמוכר פירות (ב"מ שם.) דהליסטיון כשר ואע"ג דאיצטריך ליה לתנא למיתני הליסטיון ומתוק לא משמע ליה לרבינא לחלק בין זה לזה:

כשם שהדיבור יפה לבשמים כו'. בפרק קמא דכריתות (דף ו:) קאמר רבי יוחנן איפכא גבי קטורת דתני כשהוא שוחק אומר היטב הדק וקאמר מסייע ליה לרבי יוחנן דאמר כשם שהדיבור רע ליין כך דיבור יפה לבשמים משום דכי [8] קאמר רבי יוחנן בנסכים קאמר להו כי היכי דקיים לן בקטורת שהדיבור רע ליין כך הדיבור יפה לבשמים: **שגובהן** רחבים גרסינן ולא שגובהן כרחבן כדאשכחן [9] ומייתי קרא דכתיב כך גרחב ובגבראתא רבה [10] אמר דכבשים של תמיד דהיו כל כך גבוהים שאוכלים על גבי ארזים וכשהיו מרכיבין אותן על הגמלים רגלי הכבשים עוברין לארץ [1]:

הדרן עלך כל קרבנות

שתי מדות. אחד גדוש ואחד מחוק. תימה גדול דר"מ דריש לה מקרא דכתיב עשרון עשרון לכבש האחד [2] ובקונטרס פי' דר"מ ס"ל גמרא דשתי עשרונות בלבור: **גדוש** שבו היה מודד לכל המנחות. איפכא לא רלו לעשות למדוד בגדוש לחציתי כ"ג שלא יספון הסלת לארץ כשחולטו: מודד

[4] ירעה מקנך ביום ההוא כר נרחב. כתיב [5] על חומותיך ירושלים הפקדתי שומרים כל היום וכל הלילה תמיד לא יחשו המזכירים את ה' אל דמי לכם. [6] אתה תקום תרחם ציון. [7] בונה ירושלים ה'. [8] כי בחר ה' בציון אוה למושב לו.

הדרן עלך כל קרבנות הצבור

לא כשל שנה לפר. לגמרא נסכים של פר דכתיב ביה [1] שנה עשרונים לפר האחד לא היה מודד במדה אחת שהרי מחקת שלשה עשרונים אלא היתה שם מדה מעשרון: **מדדן עשרונות.** עשרון עשרון בפני עצמו: ה"ג במתני' **כו' היו מודדין לחציתי כה"ג: גמ' אחד גדוש.** שהיה קטן ולא היה ממחק כשהוא גדוש אלא כשיעור חציו המחוק ולהכי אחד מחוק דר"מ ס"ל גמרא דשתי מדות של עשרונות היו בלבור ואי שייסה שון הוא ליה מדה אחת:

קמחיס. שקוייג"ש: **כילד כודק.** לידע אם היין יפה: **גוזר יושב וקנה בידו.** וראוה כשהו מוליא היין מן נקב התבית: **זרק הגיר.** שהתחיל לגלות אותו לבן שתחת היין שלף על השמרים: **הקיש.** הגזבר על גבי הכד ופוחס זה מיד וחה היה [1] סימנו שלא היה רוצה לדבר כל זמן שמוליאין היין: **שנאמר תמימים יהיו לכם.** ואם היו בו קמחים הוי כבעל מום: **גמ' כרוך ותני.** אין מביאין הליסטיון לפי שאין מביאין לא מתוק וכו' ואם הביא פסול: **רב אשי אמר.** לא תכרוך הליסטיון כשר דהויא חוליא דשמשא ולא מאים אבל מתוק מתמת הפירי מאים והיינו דקתני פסול: **מאן שמעת ליה דאמר לא יביא רבי.** דקתני בתמיהין דברי רבי והא בריתא דקתני לא יביא [ע"כ רבי] וקתני ו' (בהא בריתא) אם הביא כשר והיכי מ"ל ה"ג פסול: **היינו טעמא.** שאין מביא יין דכתיב אל תרא יין כי יתאדם ולא הוה משוב יין אלא אדום ושנה לאשוה יש בו עיקר אדמומית טפי לא ולאו משום דלבנה דמי יין: **דרדרי.** תפוחים פעמיים: **רפיק ליה טפי ריפקא.** שהפרו פעמיים: **ודרי מיא על חד תרין.** שהיה יכול למוזגו במים כפליים מיין אחר דיין דעלמא דלי על חד תלתא וזהו מקבל על חד ששה והיינו על חד תרין דיין אחר: **לודיות בינוניות.** כדים בינוניים של לוד: **אין מניחין.** את הכדים שתים זו על גב זו: **שגובהן כרחבן.** שהיו רחבים מרוב [1] שמנות כמו שגבוהים והיינו כר גרחב: **שומרים.** מלאכים: [2] **אמר לא יחשו.** אמרי הגך שומרים: **ומעיקרא.** קודם שהרב: **טוו** [3] **אמרי כי כתר ה' בציון.** אף לעתיד לבא עתידים המלאכים להיות שומרים ולומר כי בחר ה' בציון:

הדרן עלך כל קרבנות

שתי מדות. ר"מ **אומר עשרון עשרון.** דשני כלים היו שם כל אחד מחזיק עשרון: **ולא היה מודד.** לפר בכלי שמחזיק שלש עשרונות אלא מודד שלש פעמים בעשרון: **גמ' אחד גדוש.** שלא היה בו עשרון אלא כ"ל גודשו: **ואחד ממחוק.** שהממחוק היה גדול כל כך שכשהיה ממחק היה בו עשרון:

רש"י כת"י

מעלישה. [של חבית] שעושה [כרחא בדפיות] החבית: **וקנה.** [לתמת] המדה: **זרק הגיר.** כשהגיר של שמרים יוצא מן היין: **והקיש בקנה.** הקיש הגזבר [בקנה] את מוצא היין וכומז לו שיתן [לתת] הכרחא ולא היה מדבר לפי שהדבור רע ליין: **שנאמר יהיו לכם ומנחתם.** פרט לסולת שהתלישה ושעבה בו תבק: [**גמ'**] **והא דמרפ ריפא.** בהליסטיון אם הביא כשר והכר תני במתוק אם הביא פסול: **כרוך ותני.** הליסטיון ומתוק בהכלי ותנא בתרוייהו אם הביא פסול: **אף יין בן שתי שנים פסול.** אף בדיעבד: **אל תרא יין כי יתאדם.** אלמא בשעת אדמומיות מובחר הוא וקיים לן כשעברה שנתו עובדת אדמומיות ואינו אדום כל כך כשנה ראשונה: **טפי ריפקא.** מוסרו פעם יתירא לעומר פעמיים בשנה: **ודרא מיא על חד תרין.** ביין הדיינו על חד שיתא מיא: **לודיות.** חביות קטנים בכלים: **לודיות וכינוניות.** שעושין בלוד: **אין מניחין אותן שתים שתים.** זו בלד זו שמא יתקנלל אחת ותגיע חבירתה ותתקלקל גם היא: **כשם שהדיבור יפה לבשמים.** לאמרינן בכריתות [ו:] גבי פטום הקטורת כשהוא שוחק אומר הדק היטב: **אילים.** כו' שתי שנים: **כבשים.** בני שנה: **גוזלות.** תורים ובני יונה: **שגבהן כרחבן.** שיהא רחבין מרוב שמנן. ג"א [רחבים] גרסינן שיהא גביהם רחבין: **כר גרחב.** כרים רחבים: **כך.** ככה: **מאי אמרי.** הגך שומרים דכתיב לא יחשו: **ומעיקרא.** קודם החורבן: **מאי הוו אמרי כי כתר ה' בציון אוה למושב לו:**

הדרן עלך כל קרבנות

לא כשל שנה לפר. לגמרא נסכים של פר דכתיב ביה [1] שנה עשרונים לפר האחד לא היה מודד במדה אחת שהרי מחקת שלשה עשרונים אלא היתה שם מדה מעשרון. **מדדן עשרונות.** עשרון עשרון בפני עצמו: ה"ג במתני' **כו' היו מודדין לחציתי כה"ג: גמ' אחד גדוש.** שהיה קטן ולא היה ממחק כשהוא גדוש אלא כשיעור חציו המחוק ולהכי אחד מחוק דר"מ ס"ל גמרא דשתי מדות של עשרונות היו בלבור ואי שייסה שון הוא ליה מדה אחת:

מסורת הש"ס

ב) גי' המרי' אותן אחת אחת ולא שתים שתים אלא שלש שלש, ג) כריתות ו:, ג) [נעיל פה: פו:], ד) סוטה לד:, ה) ב"מ רחביס, ו) לקמן ב., ז) ל"ק, ח) ל"ל מאי אמרי הכי שומרים דהא כתיב תמיד לא יחשו, ט) גי' ל"ק מאי הוו, י) במדבר כח, כ) והוא מה שתולין הענבים בשמש נקרא לאוקיס מכלל דהליסטיון אינו כן אלא במתוכר בגפן נמתקו בשמש ועיין רש"ש ול"ק, ל) ל"ל קאי, מ) עיין רש"ק, נ) ל"ל דמיינתי. ל"ק, ס) [פ' מולדות פ' ס"ה], ע) הרש"ש שלמינו ליתא לכל זה ועי' ל"ק [עי' רש"ש כת"י].

תורה אור השלם

1. וְהִקְרַבְתֶּם אִשֶּׁה עֹלָה לַיְיָ פָּרִים בְּנֵי בָקָר שְׁנָיִם וְאַיִל אֶחָד וְשִׁבְעָה כְבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה תְּמִימִם יִהְיוּ לָכֶם: במדבר כח יט
2. וְנִסְכֵּיהֶם חֲצִי הַהִין יִהְיֶה לַכֶּבֶשׂ וּשְׁלִישִׁת הַהִין לָאַיִל וּרְבִיעִת הַהִין לַכֶּבֶשׂ יַיִן זֹאת עֹלַת חֹדֶשׁ בְּחָדְשׁוֹ לְחָדְשֵׁי הַשָּׁנָה: במדבר כח יד
3. אַל תֵּרֶא יַיִן כִּי יִתְאַדָּם כִּי יִתֵּן בַּכּוֹס עֵינוֹ יִתְהַלֵּךְ בְּמֵישָׁרִים: משלי כג לא
4. וְנָתַן מְטַר זַרְעֲךָ אֲשֶׁר תִּזְרַע אֶת הָאֲדָמָה וְלֶחֶם תְּבוּאַת הָאֲדָמָה וְהָיָה דָשֶׁן וְשָׁמֵן יִרְעֶה מִקְנֶיךָ בַּיּוֹם הַהוּא בַּר נַרְחָב: ישעיהו ל כג
5. עַל חוֹמֹתַיִךְ יְרוּשָׁלִַם הִפְקַדְתִּי שֹׁמְרִים כָּל הַיּוֹם וְכָל הַלַּיְלָה תָּמִיד לֹא יֶחֱשׁוּ הַמַּזְכִּרִים אֶת יְיָ אַל דֳּמִי לָכֶם: ישעיהו סב ו
6. אַתָּה תָקוּם תְּרַחֵם צִיּוֹן כִּי עֵת לְחֹנְנָהּ כִּי בָא מוֹעֵד: תהלים קב יד
7. בּוֹנֵה יְרוּשָׁלִַם יְיָ נִדְּחֵי יִשְׂרָאֵל יְכַנֵּס: תהלים קמז ב
8. כִּי בָחַר יְיָ בְּצִיּוֹן אִוָּה לְמוֹשָׁב לוֹ: תהלים קלב יג
9. עִשָּׂרוֹן עִשָּׂרוֹן לַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד לְשִׁבְעַת הַכְּבָשִׂים: במדבר כח כט

לעזי רש"י

שקוייג"ש [קייני"ש]. כתמי עובש.

מוסף רש"י

הקיש בקנה. שהגזבר מקיש בקנה למולא היין ורומז לו שיבא הוא לנסכים ולא היה מדבר בפי שהדבור רע ליין (כריתות ה:). **תמימים יהיו לכם ונסכיהם.** לף הנסכים יהיו תמימים (במדבר כח. לא). **מהו שילקה עליו משום בעל מום.** דהכי אמר רבי כמסכת תמורה (ו:) שהמקדש בעלי מומין לוקה (לעיל פה:). **המזכירים את ד'.** המלאכים המזכירים את ד' על חורבנה לנטעה (ישעיה סב. ו).

עין משפט נר מצוה

לה א ב מיי' פ"ז מהל' מיאסורי מזבח הל' ז:
לו ג מיי' שם הלכה ו עיין כ"מ:
לז ד מיי' שם פ"ו הל' ג:
לח ה מיי' פ"ז שם ה"ב:
ו [מיי' שם].
א ז מיי' פ"ח מהלכות כלי המקדש הלכה טו:
ב ח מיי' פ"ב מהלכות מעה"ק הלכה ח:

רבינו גרשום

אמר (רבא) [רבינא] כרוך ותני. אין מביאין הליסטיון לפי שאין מביאין לא מתוק כו' ואם הביא פסול: רב אשי אמר לא תכרוך הליסטון ו) הוי חוליא דפירא שכך מינו מתוק ולא מאיס ואם הביא כשר: אל תרא יין כי יתאדם. ועד שתי שנים יש בו עיקר אדומית: דדפיק ליה טפי ריפקא. שחפרו פעמים: ודארי מיא. ומקבל מים למזיגתו כפלים מיין אחר: חבית היינו כדיות לודיות בינונית כלומר כדים בינוניות של לוד: אין מניחין אותן הכדים שתים שתים זו על גב זו: כיצד בודק. שיודע אם הוא יפה היין: הגזבר יושב וקנה בידו ורואה כשמוציא זה היין מן נקב החבית זרק הגיר הסילון שנהפך למראה שמרים הקיש הגזבר בקנה על גבי הכד וסותם זה מיד וזה היה סימנו שלא היה רוצה לדבר הגזבר כשזה מושך היין שהדבור רע ליין כדאמרינן במס' שבת המשתקת לעדשים: שגבהן כרחבן. כלומר שהיו נראין נמוכין מפני שהיו שמנים ביותר והיינו כר גרחב: הפקדת שומרים. מלאכים: תמיד לא יחשו: מאי אמרי מעיקרא. קודם חרבן כי בחר ה' בציין:

הדרן עלך כל קרבנות הצבור

ו) נראה מזה דלרבינו גרשם לריפך חוליא דשמשא מאים חוליא דפירא לא מאים.

שיטה מקובצת

א) והא אמרת רישא: **ב)** כדות לודיות: **ג)** כיצד הוא בודק הגזבר יושב והקנה בידו כו' והקיש בקנה: **ד)** רבא. תיבות ר' יוחנן נמחק: **ה)** מודד לחביתי כה"ג: **ו)** היה שלא ותיבת סימנו נמחק: **ז)** מרוב שמנונית: **ח)** ותני. לא כדפ"ה לפסול דבפרק המוכר [פירות] אמר הליסטון אם הביא כשר אלא להכשיר: **ט)** כדאשכחן ברוחבו: **י)** לארץ ואיך יכולין להיות כל כך רחבין: